

Univerza v Ljubljani
 fakulteta
 veterinarska fakulteta

PROGRAM
 RAZVOJA
 PODEŽELJA
 Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja - Evropa investira v podeželje

Ravnanje s prašiči

Špela Malovrh, Milena Kovač, Dušanka Jordan

Relacija oskrbovalec ↔ žival

Hemsworth and Coleman (1998, 2011)

Oskrbovalec → Odnos do živali → Obnašanje & ravnanje → Žival → Strah → Stres → Produktivnost & dobrobit

Obnašanje živali

Zelo pomemben dejavnik pri dobrem počutju → !! Izobraževanje oskrbovalcev z namenom izboljšanja odnosa do živali

Pozitivno vpliva tudi na druge delovne karakteristike !!

7.12.2017 Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017 2

Tri karakteristike oskrbovalcev!

Blumberg in Pringle (1982)

Spretnost, znanje, tehnične veščine, izkušnje, stopnja izobrazbe, vzdržljivost, ...

Sposobnost

Uspešnost pri delu

Pripravljenost

Priložnost

Motivacija, zadovoljstvo, predanost, status poklica, percepcija, vpetost, osebnost, vrednote, samopodoba, ...

Delovni pogoji, ravnanje sodelavcev, odnos predpostavljenega, informiranost, organizacijska politika, čas, plačilo, ...

7.12.2017 Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017 3

Ravnanje s prašiči: postopki

- Premikanje med hlevi/oddelki/boksi v različnih fazah
- Nakladanje/razkladanje – transportno sredstvo
- Vakcinacije, aplikacija zdravil, Fe, ...
- Kastracija
- Krajšanje repkov
- Brušenje zobkov
- Označevanje
- Tehtanje/merjenje
- ...

7.12.2017 Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017 4

Pomen pravilnega ravnanja s prašiči

- Zagotavljanje:
 - dobrega počutja živali
 - ↑ prireje živali (reprodukcija, pitanje)
 - dobrega zdravstvenega stanja
- Izogibanje problemom v kakovosti mesa
- Dobra uporaba časa & virov
- ↑ zadovoljstva oskrbovalcev

7.12.2017 Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017 5

Premikanje prašičev: obnašanje & nagoni

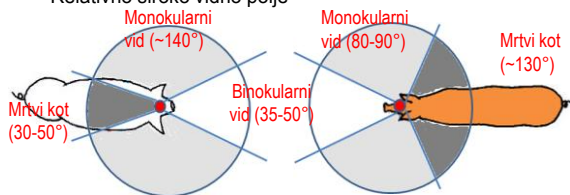
- Razumevanje obnašanja → pravilni postopki
- Olajša ravnanje s prašiči
- ↓ stres
- ↑ varnost & zadovoljstvo delavcev

7.12.2017 Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017 6

Prašič: močan nagon za beg

- Relativno široko vidno polje

- Zanaša se na sluh & voh + pomoč vida
- Poskuša se postaviti tako → dobro vidi izvor grožnje
- Če vidi odprtino/vrzel → bo poskusil pobegniti → možna poškodba

7.12.2017 Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

7

Prašič: nagon, da si sledijo

- Pomembno, da ohranja vidni & telesni kontakt z drugimi
- Premiki majhne skupine naenkrat
 - (3-5 pitecev, 1-5 svinj, ~20 odstavljenih pujskov ali tekačev)
 - Prvega usmerimo, ostali sledijo
- Širina hodnika za preganjanje:
 - Za dva (85 -90 cm) ali enega pitanca (40 – 45 cm)

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

8

Prašič: hitro se ustraši in zmede

- Ustraši se:

- Senc
- Sončne svetlobe na reži/luknji v ograji
- Luž
- Svetlečih predmetov
- Drenažnih odprtin
- Ohlapno visečih, premikajočih predmetov
- Na ograjo obešenih oblek
- Nenadne spremembe v barvi hlevske opreme
- Psov ali drugih živali

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

9

Prašič: hitro se ustraši in zmede

- Izgibati oz. odstraniti (pri preganjanju):
 - Viseče verige
 - Slabo pritrjene stranice, nakladalne rampe
 - Drseča tla
 - Zelo svetla in zelo temna mesta
 - Močan hrup
 - Raztresena krma
 - Močan prepih

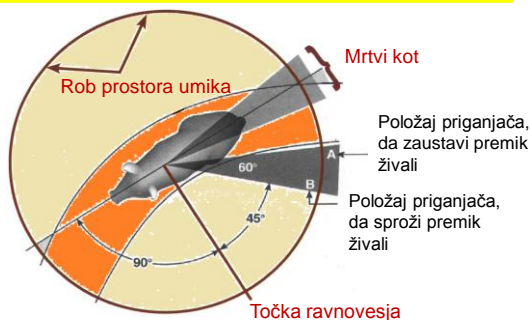

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

10

Prostor umika in točka ravnovesja

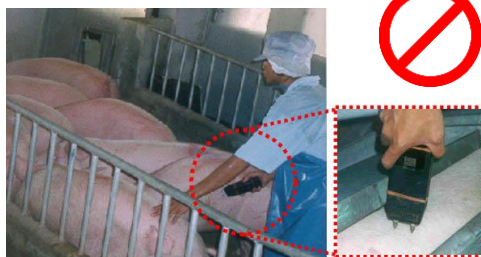

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

11

Preganjanje živali

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

12

Preganjanje živali

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

13

Agresivno ravnanje s prašiči pri premikanju

- (Pretirana) uporaba el. priganjalcev
- Hrup in vpitje na prašiče
- Premikanje v velikih skupinah
- Prehitro premikanje

POČASNO PREMIKANJE JE HITREJŠE KOT ZASTOJ!

- Posledica:
 - poškodovani in izmučeni prašiči
 - metabolična acidoza & BMV

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

14

Vznemirjeni prašiči

- Težje ravnanje z vznemirjenimi kot mirnimi prašiči
- Z električnimi priganjalniki več škode kot koristi
 - Hud stres, odpoved srca, smrt
- V primeru redne uporabe el. priganjalnikov →
 - **NUJNA** presoja postopkov in opreme!

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

15

Post pred transportom/zakolom

- **Izvedba:** 12 h ob nemoteni oskrbi z vodo
- Post:
 - 16-24 h → naj bi ↓ možnost bledega, mehkega vodenega mesa (BMV)
 - Daljši od 12 h → ↑ agresivnost prašičev
 - Daljši od 24 h → ↑ delež temnega čvrstega suhega mesa (TČS)

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

16

Namen posta

- Rejec:
 - Prihranek na krmu (krma zaužita 10 h pred zakolom se ne prebavi & ne gre v prirast)
 - Lažje ravnanje s prašiči (preganjanje/nalaganje/razkladanje)
- Prevoz: manj težav in poginov med prevozom
- Klavnica:
 - Preprečitev kontaminacije kl. trupa z vsebino želodca ob morebitnem preluknjanju ob evisceraciji
 - Manj glikogena v mišicah → manjša verjetnost BMV
 - Manj odpadka (drobovje & vsebina prebavil) → manjši strošek odstranitve/uničenja

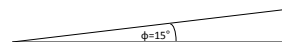
7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

17

Nakladanje na prevozno sredstvo

- Ves postopek umirjen
- Brez nervoze, vpitja, žvižganja s strani oseb
- Najboljše → prašičem poznane osebe
- Širina koridorja & nakladalne rampe: 1 ali 2 prašiča in ne 1,5 (preprečitev zagozditev)
- Nagib klančine: pod 20° (če je nad 10°, rebrasta tla)

- Boljše: tovornjak & nakladalna rampa v isti višini

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

18

Nakladalne rampe

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

19

Nakladalne rampe

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

20

Neustrezna klančina, stopnica

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

21

Stres pri nakladanju/razkladanju

• Znaki pretirane utrujenosti

- Sopenje z odprtimi usti
- Oglašanje
- Pojav madežev na koži
- Togost
- Tresenje
- ↑ srčni utrip
- ↑ telesna temperatura

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

22

Gostota naselitve na prevoznem sredstvu

- Maks. gostota pri krajši razdalji in nižji temperaturi: 235 kg/m² (0,42 m² za 100 kg pitanca)
- Do + 20 % glede na klimatske pogoje
- Optimalno 200 kg/m²
- Velikost skupine enega oddelka – ne več kot 15
- Skupaj živali – bile že v pitališču skupaj
- Mešanje prašičev → ↑ delež BMV

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

23

Prevelika gostota živali na tovornjaku

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

24

Prevoz

- Umirjena vožnja
- Brez daljših prekinitev (ustavitev), ker to \uparrow T
- Izogibanje visokim T
 - zračenje – odprtine, ventilacija
 - nakladanje & prevoz zgodaj zjutraj
- Poleti \uparrow delež BMV mesa

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

25

Prevoz

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

26

Bolj nenavadne (eksotične) oblike prevoza

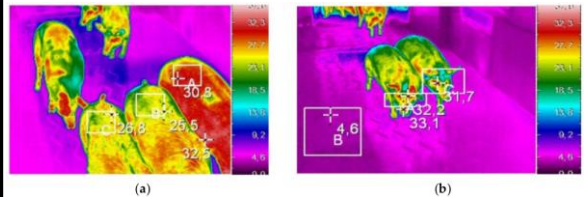

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

27

Prevoz (\uparrow notranja telesna T)

S termokamero - zazna se kot \uparrow T v okolici oči

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

28

Zaključki

- Poznavanje nagonov & obnašanja \rightarrow olajša postopke s prašiči
- Prašič se hitro ustraši \rightarrow požene v beg \rightarrow se lahko poškoduje
- Umirjeno ravnanje & ustrezna ureditev koridorjev \rightarrow manj stresa za živali

7.12.2017

Usposabljanje za ukrep DŽ iz PRP RS za obdobje 2014-2020 za leto 2017

29